

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)
20 iunie 1985¹

Office national de l'emploi
împotriva
Jozef Deak

[cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare
formulată de Cour du travail, Liège (Franța)]

„Securitate socială—Indemnizații de șomaj—
Membrii familiei unui lucrător”

Cauza 94/84

În cauza 94/84,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Cour du travail, Liège, pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe între

Office national de l'emploi

și

Jozef Deak,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea diferitelor dispoziții ale Regulamentului nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității (JO L 149, p. 2),

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnii G. Bosco, președinte de cameră, T. Koopmans și R. Joliet, judecători,

avocat general: domnul P. VerLoren van Themaat,

grefier: domnul P. Heim

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Office national de l'emploi, reclamantul în acțiunea principală, de G. Lewalle, avocat în Liège,

— pentru domnul Jozef Deak, pârâtul în acțiunea principală, de Me André, avocat în Liège,

— pentru Comisia Comunităților Europene, de consilierul său juridic, Joseph Griesmar,

¹ Limba de procedură: franceza.

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 7 martie 1985,

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

(Secțiunea „În fapt” nu a fost reprodusă.)

În drept

1 Prin Hotărârea din 27 martie 1984, primită de Curte la 5 aprilie 1984, Cour du travail, Liège a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, două întrebări preliminare privind interpretarea diferitelor dispoziții ale Regulamentului nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității (JO L 149, p. 2).

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul unui litigiu având ca obiect refuzul Office national de l'emploi (denumit în continuare „ONEM”) de a acorda domnului Deak indemnizația de șomaj prevăzută de legislația belgiană pentru tinerii lucrători rămași fără un loc de muncă după finalizarea studiilor sau a procesului de formare.

3 Domnul Deak, cetățean maghiar, locuiește în Belgia la mama sa, care este resortisant italian, și care ocupă, pe teritoriul aceluiași stat, un loc de muncă în calitate de lucrător salariat.

4 Refuzul de a acorda domnului Deak indemnizația de șomaj a fost motivat prin prisma cetățeniei sale maghiare, legislația belgiană aplicabilă stabilind ca aceste indemnizații să nu fie acordate lucrătorilor străini și apatrizilor „decât în măsura în care este prevăzut într-o convenție internațională”. Nu există nicio convenție în acest sens între Ungaria și Belgia.

5 Domnul Deak a atacat decizia prin care i se refuza acordarea ajutoarelor în fața instanțelor belgiene competente în materia dreptului muncii. În primă instanță, a avut câștig de cauză, Tribunal du travail (Tribunalul competent în materia litigiilor de muncă) din Liège considerând că articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, coroborat cu articolul 2 alineatul (1) din același regulament, conferă domnului Deak dreptul la ajutoarele oferite de statul de reședință în aceleași condiții ca resortisanții statului respectiv, având în vedere calitatea sa de membru al familiei unui lucrător resortisant al unui stat membru.

6 ONEM a introdus apel înaintea Cour du travail din Liège. Instanța respectivă a hotărât să suspende judecata și să adreseze Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, următoarele întrebări preliminare:

„I. Poate fi articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 (CEE) interpretat în sensul în care dispozițiile legislației belgiene privind șomajul sunt aplicabile unei persoane care nu este resortisant al unui stat membru având în vedere circumstanța că mama acesteia este resortisant al unui stat membru și ca urmare a aplicării sintagmei „precum și membrilor de familie” prevăzută la articolul 2 alineatul (1) din regulamentul menționat anterior?

II. În ipoteza în care o persoană care nu este resortisant al unui stat membru beneficiază de dispozițiile legislației belgiene privind șomajul, în temeiul articolului 2 alineatul (1) din regulamentul menționat anterior, beneficiază aceasta de articolul 124 din Decretul regal belgian din 20 decembrie 1963 privind încadrarea în muncă și șomajul care prevede acordarea

unei indemnizații de șomaj foștilor studenți care nu au găsit încă un loc de muncă, iar aceasta în baza egalității de tratament prevăzută la articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 menționat anterior, atunci când articolul 67 din acest regulament nu prevede, aparent, o astfel de indemnizație de șomaj fără o perioadă asigurare sau de muncă?”

7 Articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 la care face trimitere instanța națională este formulat astfel:

„Prezentul regulament se aplică lucrătorilor care fac sau au făcut obiectul legislației unuia sau mai multor state membre și care sunt resortisanți ai unui stat membru sau care sunt apatrizi sau refugiați, avându-și reședința pe teritoriul unuia dintre statele membre, precum și membrilor de familie și urmașilor acestora.”

8 În cazul în care aceștia se numără printre persoanele în cazul cărora Regulamentul nr. 1408/71 este aplicabil, membrii familiei unui lucrător resortisant al unui stat membru au dreptul, în temeiul articolului 3 alineatul (1) din regulamentul menționat anterior, la ajutoarele prevăzute de legislația oricărui stat membru „în aceleași condiții ca și resortisanții aceluși stat, sub rezerva dispozițiilor speciale ale prezentului regulament”.

9 Pentru a răspunde la prima întrebare a instanței naționale, este necesar să se menționeze mai întâi care sunt prestațiile la care membrii familiei unui lucrător resortisant al unui stat membru au dreptul în temeiul Regulamentului nr. 1408/71.

10 În această privință, ONEM și Comisia, care au prezentat observații scrise în temeiul articolului 20 din Protocolul privind Statutul Curții de Justiție a Comunităților Europene, fac trimitere la Hotărârea din 23 noiembrie 1976 (Kermaschek, 40/76, Rec. p. 1669).

11 Potrivit Comisiei, această hotărâre stabilește o distincție clară între lucrătorii salariați, pe de o parte, și membrii de familie și urmașii acestora, pe de altă parte. În timp ce persoanele care se încadrează în prima categorie pot pretinde drepturile la prestații prevăzute de Regulamentul nr. 1408/71 ca drepturi proprii, persoanele din a doua categorie nu pot pretinde decât drepturi derivate, dobândite în calitate de membrii de familie sau urmași ai unui lucrător, adică a unei persoane din prima categorie.

12 În prezenta cauză, ajutorul solicitat de domnul Deak nu constituie, potrivit Comisiei, o prestație la care acesta are dreptul în calitate de membru de familie al unui lucrător migrant șomer, în măsura în care această prestație nu constituie un drept derivat care decurge din statutul mamei sale, în calitate de lucrător migrant. Comisia subliniază că indemnizațiile de șomaj prevăzute de legislația belgiană sunt acordate tinerilor aflați în căutarea unui loc de muncă ca un drept propriu, și nu în calitate de membri de familie ai unui lucrător. Prin urmare, Comisia propune să se răspundă negativ la prima întrebare adresată de instanța națională.

13 ONEM împărtășește, în esență, punctul de vedere exprimat de Comisie cu privire la interpretarea Regulamentului nr. 1408/71.

14 În această privință, este necesar să se observe că, astfel cum reiese din Hotărârea din 23 noiembrie 1976 menționată anterior, în ceea ce privește în special indemnizațiile de șomaj, membrii de familie ai unui lucrător migrant resortisant al unui stat membru, indiferent de cetățenia acestora, nu au dreptul decât la prestațiile prevăzute de legislațiile statelor membre pentru membrii de familie ai lucrătorilor în șomaj.

15 În ceea ce privește indemnizațiile de șomaj vizate de instanța națională, este vorba de o prestație acordată tinerilor aflați în căutarea unui loc de muncă din cauza situației personale în care se află și nu în temeiul faptului că aceștia sunt membri de familie ai unui lucrător.

16 Prin urmare un resortisant al unui stat terț, membru al familiei unui lucrător resortisant al unui stat membru, nu poate invoca Regulamentul nr. 1408/71, și în special articolul 2 alineatul (1) și articolul 3 alineatul (1), pentru a pretinde acordarea indemnizațiilor de șomaj prevăzute pentru tinerii aflați în căutarea unui loc de muncă de legislația statului membru pe teritoriul căruia respectivul lucrător este angajat.

17 În aceste condiții, nu mai este necesar să se răspundă la a doua întrebare a instanței de trimitere, aceasta fiind adresată exclusiv pentru situația în care Curtea ar fi oferit un răspuns afirmativ la prima întrebare.

18 Cu toate acestea, pentru a pune la dispoziția instanței naționale toate elementele de interpretare a dreptului comunitar necesare în vederea soluționării litigiului pendinte înaintea sa, este necesar să se analizeze o altă întrebare, care a fost adresată în cursul procedurii și care privește interpretarea articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 al Consiliului din 15 octombrie 1968 (JO L 257, p. 2).

19 În această privință, Comisia susține că indemnizația de șomaj vizată de instanța națională constituie un avantaj social în sensul articolului 7 alineatul (2), menționat anterior, și că, pentru acest motiv, trebuie acordate copiilor unui lucrător resortisant al unui stat membru, indiferent de cetățenia copiilor respectivi. Domnul Deak, care, în cadrul prezentei proceduri a prezentat doar observații orale, s-a pronunțat în același sens. La rândul său, ONEM a declarat că nu are de formulat observații cu privire la acest aspect.

20 Este necesar să se observe că, în conformitate cu articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68, lucrătorul resortisant al unui stat membru beneficiază, pe teritoriul altor state membre, „de aceleași avantaje sociale și fiscale ca și lucrătorii resortisanți”.

21 După cum a constatat, în mod repetat, Curtea (cel mai recent, prin Hotărârea din 27 martie 1985, Hoeck, 249/83, Rec., p. 982), noțiunea de avantaj social menționată la articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 acoperă toate avantajele „care, indiferent dacă sunt sau nu legate de un contract de muncă, sunt acordate, în general, lucrătorilor resortisanți ai statului respectiv, în principal datorită calității lor obiective de lucrători sau pentru simplul fapt al reședinței lor obișnuite pe teritoriul național, și a cărei extindere asupra lucrătorilor care sunt resortisanți ai altor state membre pare, prin urmare, să faciliteze mobilitatea acestora în cadrul Comunității”.

22 Astfel cum reiese din Hotărârea din 30 septembrie 1975 (Cristini, 32/75, Rec., p. 1085) și Hotărârea din 16 decembrie 1976 (Inzirillo, 63/76, Rec., p. 2057), principiul egalității de tratament enunțat la articolul 7 din Regulamentul nr. 1612/68 urmărește, de asemenea, să împiedice discriminările făcute în detrimentul descendenților care se află în întreținerea lucrătorului.

23 Într-adevăr, un lucrător preocupat să asigure copiilor săi beneficiul prestațiilor sociale prevăzute de legislațiile statelor membre pentru tinerii aflați în căutarea unui loc de muncă poate fi tentat să nu rămână în statul membru în care are reședința și în care și-a găsit locul de muncă, în cazul în care statul respectiv poate refuza copiilor săi, pe motivul cetățeniei străine, dreptul la prestațiile respective. Acest rezultat, astfel cum s-a subliniat în Hotărârea din 16 decembrie 1976 menționată anterior, este contrar scopului urmărit de principiul liberei

circulații a lucrătorilor în cadrul Comunității, ținând seama, între altele, de dreptul recunoscut, în temeiul acestui principiu, lucrătorului și membrilor familiei sale de a locui pe teritoriul statului membru în care lucrătorul a ocupat un loc de muncă în condițiile determinate de Regulamentul nr. 1251/70 al Comisiei din 29 iunie 1970 (JO L 142, p. 24).

24 În consecință, este necesar să se menționeze că în temeiul articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68, un stat membru nu poate refuza copiilor aflați în întreținerea unui lucrător resortisant al unui alt stat membru dreptul la indemnizațiile prevăzute de legislația sa pentru tinerii aflați în căutarea unui loc de muncă, pe motivul cetățeniei străine a acelor copii.

25 Această concluzie nu se modifică în situația în care, precum în cazul vizat de instanța națională, copilul respectiv nu este resortisant al unui stat membru, ci al unui stat terț.

26 Într-adevăr, astfel cum în mod just a arătat Comisia, principiul egalității de tratament consacrat de articolul 7 din Regulamentul nr. 1612/68 cu privire la lucrătorii resortisanți ai unui stat membru și, indirect, la membrii familiei acestora se aplică indiferent de cetățenia membrilor în cauză. Acest lucru este confirmat în mod expres de textul articolului 11 din regulamentul menționat anterior, care prevede că soțul/soția și copiii în vârstă de mai puțin de douăzeci și unu de ani sau aflați în întreținerea unui resortisant al unui stat membru care exercită pe teritoriul unui alt stat membru o activitate salariată sau nesalariată, au dreptul la orice activitate salariată pe întreg teritoriul statului membru respectiv, „chiar dacă nu au cetățenia unui stat membru”.

27 Prin urmare, este necesar să se răspundă întrebărilor adresate de instanța națională că un resortisant al unui stat terț, membru de familie al unui lucrător resortisant al unui stat membru, nu poate invoca Regulamentul nr. 1408/71, în special articolul 2 alineatul (1) și articolul 3 alineatul (1), pentru a pretinde acordarea indemnizației de șomaj prevăzute pentru tinerii aflați în căutarea unui loc de muncă de legislația statului membru pe teritoriul căruia lucrătorul este angajat, dar că acest tip de indemnizații reprezintă un avantaj social în temeiul articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68.

Cu privire la cheltuielile de judecată

28 Cheltuielile de judecată pretinse de Comisie, care a prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA (Camera întâi),

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de Cour du travail, Liège, prin Hotărârea din 27 martie 1984, hotărăște:

Un resortisant al unui stat terț, membru de familie al unui lucrător resortisant al unui stat membru, nu poate invoca Regulamentul nr. 1408/71, în special articolul 2 alineatul (1) și articolul 3 alineatul (1), pentru a pretinde acordarea indemnizației de șomaj prevăzute pentru tinerii aflați în căutarea unui loc de muncă de legislația statului membru pe teritoriul căruia lucrătorul este angajat. Totuși, acest tip de indemnizații reprezintă un avantaj social în temeiul articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68.

Bosco

Koopmans

Joliet

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 20 iunie 1985.

Grefier
P. Heim

Președintele Camerei întâi
G. Bosco